

ISSN 2181-9599

Doi Journal 10.26739/2181-9599

ЎТМИШГА НАЗАР

3 ЖИЛД, 9 СОН

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ

ТОМ 3, НОМЕР 9

LOOK TO THE PAST

VOLUME 3, ISSUE 9

ТОШКЕНТ-2020

Бош мухаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Муртазаева Рахбар Хамидовна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Бош мухаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Джураева Нилуфар Далибаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон жаҳон тиллари университети

«Ўтмишга назар» илмий журнали тахририй маслаҳат кенгаши
редакционный совет научного журнала «Взгляд в прошлое»
Editorial board of the scientific journal Looking into the past

Сагдуллаев Анатолий Сагдуллаевич
тарих фанлари доктори,
профессор, академик,
Ўзбекистон Миллий университети

Бобожонова Дилором Бобожонова
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон жаҳон
тиллари университети

Зияева Доно Хамидовна
тарих фанлари доктори, профессор,
ЎзР ФА Тарих институти

Кебадзе Мадонна
доктор исторических наук, Телавский
государственный университет, Грузия

Аширов Адхам Азимбаевич
тарих фанлари доктори, профессор,
ЎзР ФА Тарих институти

Бурдиашвили Майя
доктор исторических наук, Телавский
государственный университет, Грузия

Агзамова Гулчехра Азизовна
тарих фанлари доктори, профессор,
ЎзР ФА Тарих институти

Кожакеева Лязнат Темировна
тарих фанлари доктори, доцент,
Хотин-қизлар давлат педагогика
университети, Қозоғистон

Ульжаева Шохистахон Мамажоновна
тарих фанлари доктори,
Тошкент кимё - технология институти

Бабаджанова Нодира Абдуллаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон давлат жаҳон
тиллари университети

Рахмонкулова Зумрад Бойхуразовна
тарих фанлари номзоди, доцент
Ўзбекистон Миллий университети

Гофоров Шокир Сафарович
тарих фанлари доктори, профессор
Самарқанд давлат тиббиёт институти

Эргашева Юлдуз Алимовна
Тарих фанлари доктори, профессор,
Қарши муҳандислик-иқтисодиёт
институти

Теймураз Ахалмосулишвили
профессор, Телавский государственный
университет, Грузия

Халикова Рахбар Эргашевна
тарих фанлари доктори, профессор,
Тошкент давлат техника университети

Кобзева Ольга Петровна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Ишанходжаева Замира Райимовна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Абдуллаева Яхшибека Атамуратовна
тарих фанлари доктори, доцент
Нукус давлат педагогика институти

Одилов Аброр Анварович
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Ерметов Аваз Абдуллаевич
тарих фанлари доктори, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Саипова Камола Давляталиевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Джоробекова Айнур Эшимбековна
тарих фанлари номзоди, профессор,
Ташиқи ишлар вазирлиги қошидаги
Дипломатия академияси,
Қозоғистон Республикаси

Ковалев Борис Николаевич
тарих фанлари доктори, профессор
Россия ФА, Санкт-Петербург
Тарих институти

Ауанасова Алима Мусировна
тарих фанлари доктори, профессор
Давлат тарихи институти, Қозоғистон

Бегалинова Калимаш Капсамаровна
фалсафа фанлари доктори, профессор
Ал-Фаробий номидаги Қозоғистон
Миллий университети, Қозоғистон

Хайдаров Муродилла Махмуталиевич
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон миллий университети

Юнусова Хуршида Эркиновна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Алиева Лале
тарих фанлари доктори,
Озарбайжон Давлат университети

Исмаилова Алмаз
тарих фанлари доктори,
Догистон мустақил университети

Захидова Саҳоват
тарих фанлари номзоди, доцент
Ўзбекистон Миллий университети

Мустафаева Нодира Абдуллаевна
тарих фанлари доктори
Ўзбекистон Республикаси
Фанлар академияси

Халмуратов Бахтиёр Режавалиевич
тарих фанлари бўйича
фалсафа доктори, доцент
Наманган давлат университети

Махкамов Қодиржон Одиложонович
PhD, доцент в.б.
Наманган давлат университети

Page Maker | Верстка | Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

1. Аминов Бобур, Махмудов Файзхожа XIX АСР КУБРАВИА-НАКШБАНДИЯ ТАРИҚАТИГА ОИД «АЛ-ИЖОЗА» – ИЖОЗАТНОМА.....	4
2. Abduzohirov Ravshan O`ZBEKLARDA FARZAND TARBIYASI VA OILAVIY MUNOSABATLAR MASALASINI O`RGANILISHI TARIXSHUNOSLIGI.....	10
3. Джураева Нилуфар МАРКАЗИЙ ОСИЁ ТАРИХШУНОСЛИГИДА ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ ЖАМИЯТДАГИ ЎРНИ ВА РОЛИ МАСАЛАСИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ.....	20
4. Жумағулов Анвар ЭТНОИҚТИСОДИЁТ: ЗАМОНАВИЙ ЁНДАШУВЛАР ВА ҚАРАШЛАР.....	29
5. Мамаджанов Аъзамжон МАҲАЛЛИЙ ЎЛКАШУНОСЛАР ВА РУС ОЛИМЛАРИ ҲАМКОРЛИГИДА ТУРКИСТОН АРХЕОЛОГИЯ ҲАВАСКОРЛАР ТЎГАРАГИ ФАОЛИЯТИ.....	35
6. Маматкулов Абдурасул ИЖТИМОЙ БАҚАРОРЛИКНИ ТАЪМИНЛАШДА МИЛЛАТЛАРАРО ҲАМЖИХАТЛИК ВА БАҒРИКЕНГЛИКНИНГ МОҲИЯТИ.....	41
7. Мухаммадиев Раҳмон ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИНИНГ ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИДАГИ МЕҲНАТ ЖАСОРАТЛАРИ.....	46
8. Омонов Анварбек АНГИЛЛАК ҒОРИ ВА УНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ПАЛЕОЛИТ ДАВРИ ТАРИХИДА ТУТГАН ЎРНИ.....	53
9. Расулова Нодира ЎЗБЕКИСТОНДА МУСТАҚИЛЛИККА ЭРИШИШ АРАФАСИДА ЯНГИ СИЁСИЙ ПАРТИЯЛАР ВА ҲАРАКАТЛАРНИНГ ШАКЛЛАНИШ ЖАРАЁНЛАРИ.....	60
10. Холмуродов Дилшод ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСИ ЎРТАСИДАГИ ОЛИЙ ТАЪЛИМ СОҲАСИДАГИ ҲАМКОРЛИК.....	69
11. Хонимов Шарофиддин ЁШЛАРГА ОИД ДАВЛАТ СИЁСАТИ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ.....	75
12. Эсанов Алишер, Бегалиев Жўрабек 1917-1941 ЙИЛЛАРДА ЎЗБЕКИСТОНДАГИ МАДАНИЙ ЖАРАЁНЛАР.....	81

ЎТМИШГА НАЗАР ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ LOOK TO THE PAST

Джураева Нилуфар,
Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети
доценти, тарих фанлари номзоди

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ТАРИХШУНОСЛИГИДА ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ ЖАМИЯТДАГИ ЎРНИ ВА РОЛИ МАСАЛАСИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ

For citation: Nilufar Dzhuraeva, STUDYING THE ROLE AND PLACE OF WOMEN IN SOCIETY IN THE HISTORIOGRAPHY OF CENTRAL ASIA. Look to the past. 2020, vol. 9, issue 3, pp.20-28

 <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9599-2020-9-3>

АННОТАЦИЯ

Мақолада хотин-қизларнинг ижтимоий мавқеи, жамиятда туганган ўрни ва роли масалаларининг Марказий Осиё тарихшунослигида ўрганилиши ёритилган. Мавзу Қозоғистон, Қирғизистон ва Тожикистон олималарининг илмий-тадқиқот ишлари мисолида таҳлил этилган.

Калит сўзлар: аёллар, ижтимоий фаоллик, ижтимоий мавқе, давлат, сиёсат, шахс, жамият, кадрият, муносабат, миллат, тарбиячи, миллат таянчи.

Джураева Нилуфар,
Узбекский государственный университет мировых языков
доцент, кандидат исторических наук

ИЗУЧЕНИЕ ВОПРОСОВ РОЛИ И МЕСТА ЖЕНЩИН В ОБЩЕСТВЕ В ИСТОРИОГРАФИИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена исследованию социального статуса женщин, их места и роли в обществе в историографии Центральной Азии. Тема анализируется на примере исследовательской работы ученых из Казахстана, Кыргызстана и Таджикистана.

Ключевые слова: женщины, социальная активность, социальный статус, государство, политика, личность, общество, ценности, отношение, нация, педагог, опора нации.

Dzhuraeva Nilufar,
Uzbek State University of World Languages
associate professor, candidate of historical sciences

STUDYING THE ROLE AND PLACE OF WOMEN IN SOCIETY IN THE HISTORIOGRAPHY OF CENTRAL ASIA

ABSTRACT

The article is devoted to the study of the social status of women, their place and role in society in the historiography of Central Asia. The topic is analyzed on the example of research work of scientists from Kazakhstan, Kyrgyzstan and Tajikistan.

Index Terms: women, social activity, social status, state, politics, personality, society, values, attitude, nation, teacher, support of the nation.

1. Мавзунинг долзарблиги:

Мустақил Ўзбекистонда хотин-қизларга муносабат масаласига давлат сиёсати даражасида эътибор қаратиб келинди. Ўтган йиллар мобайнида аёллар ҳақиқий маънода ўз кадрини топди. Айнан миллий-маънавий кадриятларнинг тикланиши аёлга муносабат масаласини ҳам ўзгартирди. Аёлга миллатнинг ҳақиқий баркамол келажагини яратувчиси, жамиятнинг барча соҳаларидаги фаол шахс сифатида қарала бошланди. Ҳар қандай жамиятнинг маънавий юксаклик даражаси хотин-қизларга бўлган муносабат билан белгиланар экан, шу нуқтаи назардан қараганда, Ўзбекистон мустақиллигининг дастлабки йиллариданоқ давлат ва ҳукумат раҳнамолигида аёлларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга қаратилган ғамхўрлик сиёсати олиб борилди.

Хотин-қизлар масаласи – аёлларнинг оила ва жамиятдаги мавқеи, қонуний манфаатларининг ҳимоя қилиниши, бандлигини таъминлаш, оналик ва болаликни муҳофазалаш каби масалаларни ўзида ифода этган ижтимоий муаммолар мажмуидир.

Жамият тараққиётининг барча босқичларида ўзбек халқи аёллар ижтимоий фаоллигини оширишда тарихан ўзига хос менталитетга эгадир. Аёлларнинг анъанавий равишда ўз Ватанига ва оиласига содиқлик руҳияти маънавият мезони даражасига кўтарилган. Айни пайтда аёлларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш масаласи ечимининг муҳимлиги жиҳатидан ўта мураккаб ва нозик масаладир.

Республика аҳолисининг 50 фоизга яқинини ташкил этган аёлларга ҳам маънавий, ҳам ҳуқуқий, ҳам моддий жиҳатдан фаоллик талаб этган ижтимоий гуруҳ сифатида қаралади. Чунки ижтимоий барқарорлик ва фаровонликни таъминлаш, миллат келажагини асраб қолиш аёлга бўлган муносабат билан белгиланган ва шундай бўлиб қолади.

Президент Ш.Мирзиёев ибораси билан айтганда: “Халқимиз азалдан муқаддас Она зотига, хотин-қизларга доимо юксак эҳтиром кўрсатиб келади. **Аёлга бўлган ҳурмат-эътибор – бу аввало оилага, жамият келажагига бўлган ҳурмат-эътибор ифодасидир.**

Шу нуқтаи назардан қараганда, “**Ер юзидаги ҳар қайси жамиятнинг маданий даражаси унинг аёлларга нисбатан муносабати билан белгиланади**”, деган ҳикматли сўзларда албатта чуқур маъно бор” [1].

Мустақиллик йилларида хотин-қизларнинг жамиятдаги мавқеини юксалтириш, ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш, меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш давлат сиёсатининг устувор йўналиши ва мақсадларидан бирига айланиб, хотин-қизларга муносабат масаласи давлат сиёсати ва стратегияси даражасига кўтарилди. Шу ўринда Президент Ш.Мирзиёевнинг кўйидаги фикрларини келтириш мақсадга мувофиқдир: “Ҳозирги глобаллашув даврида хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш янада долзарб аҳамият касб этмоқда. Айниқса, аёлларнинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий-ҳуқуқий фаоллигини ошириш давр талабига айланмоқда” [2].

2. Методлар:

Мақола умум қабул қилинган тарихий методлар-тарихийлик, киёсий-манتيкий таҳлил, кетма-кетлик, ҳолислик тамойиллари асосида ёритилган. Марказий Осиё олимлари томонидан совет даври ва мустақиллик йилларида хотин-қизларга муносабат масаласининг ўрганилиши таҳлил этилган.

3. Тадқиқот натижалари:

Ўзбекистон тараққиётининг янги поғонасида жамият ҳаётининг ижтимоий - иқтисодий ва маданий-маърифий соҳаларида кенг қамровли ислохотлар амалга оширилиб, бу

жараёнда сифат ўзгаришлари ва туб муаммоларни ҳал этишда аёлларнинг фаоллиги йилдан-йилга ортиб бормоқда.

Президент Ш.Мирзиёев таъкидлаганидек: “Ҳозирги вақтда мамлакатимизда турли соҳа ва тармоқларда меҳнат қилаётган ишчи ва хизматчиларнинг 45 фоизини хотин-қизлар ташкил этади. Жумладан, давлат ва жамоат ташкилотлари тизимида 1 минг 400га яқин опасингилларимиз раҳбарлик лавозимларида меҳнат қилмоқда. Улардан 17 нафари сенатор, 16 нафари Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати бўлиб, 1 минг 75 нафари эса халқ депутатлари маҳаллий кенгашлари таркибида фаолият юритмоқда” [3].

2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида ҳам “Хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, уларни давлат ва жамият бошқарувидаги ўрнини кучайтириш, хотин-қизлар, касб-хунар коллежи битирувчи қизларининг бандлигини таъминлаш, уларни тадбиркорлик фаолиятига кенг жалб этиш, оила асосларини янада мустаҳкамлаш” вазифаси белгиланди [4]. Айниқса, 2018 йил 2 февралдаги “Хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш ва оила институтини мустаҳкамлаш соҳасидаги фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Президент Фармони хотин-қизлар ва оилага муносабат масалаларида туб бурилиш ясади [5].

Оилалар фаровонлигини таъминлаш, оилалар ва маҳаллаларда ижтимоий-маънавий муҳитнинг барқарорлигини сақлаш, соғлом турмуш тарзини янада мустаҳкамлаш, соғлом ва баркамол авлодни тарбиялашда жамоат ташкилотларининг ижтимоий ҳамкорлигини кенг йўлга қўйиш мақсадида оилаларнинг ижтимоий-маънавий ҳолатини тизимли ўрганишнинг самарали механизмини яратиб, амалиётга тадбиқ этиш ҳамда аҳоли турмуш даражасининг ҳақиқий аҳолини доимий ўрганиб бориш, жойлардаги жамоатчилик вакилларига бу борада услубий кўмаклашиш, оилалардаги мавжуд муаммоларни аниқлаб, уларни бартараф этиш борасида чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқиш кўзда тутилди. Айнан мазкур фармонда: “Худудларда аҳоли, айниқса, хотин-қизлар билан мулоқотда бўлиш, оилаларга кириш, уларнинг муаммоларини ҳал қилиш, хотин-қизлар, ёшлар ва вояга етмаганларнинг манфаатларини таъминлаш мақсадида етук ва масъул мутахассислар томонидан маҳаллаларда сайёр қабуллар ташкил қилиб, зарур ҳуқуқий, психологик ва тиббий ёрдамлар кўрсатилади. Фуқароларнинг маиший муаммо ва камчиликлари жойларда ҳал этилади” [6], дейилган эди. Айни вақтда режада белгиланган ана шу ишлар республиканинг барча худудларида амалга ошириш жойларда оилаларнинг, жумладан, хотин-қизлар ижтимоий аҳолини реал ўрганиш ва тез ҳамда жойида амалий кўмак бериш тизимини шакллантирди, аёлларнинг бандлигини таъминлаш, уларнинг тадбиркорлик, касаначилик фаолиятини янада қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш, уй меҳнатини, томорқадан даромад олишни такомиллаштириш учун янада кенг имкониятлар яратди. Буларнинг барчаси кечаги ўзбек аёлининг салоҳияти ва имкониятларидан жамият тараққиёти учун тўла фойдаланилмаган бўлса, бугунги ўзбек аёлининг илмий салоҳияти, маданияти, маънавияти, ишбилармонлиги, тадбиркорлиги, уddaбуронлиги, меҳнатсеварлиги мамлакатимиз аҳолисининг ярмини ташкил этаётган хотин - қизларнинг жамиятда ўзларининг муносиб ўрин эгаллашлари, ўз иқтидор ва салоҳиятларини намоён этишлари учун барча шарт-шароитларнинг таъминланаётганлигини билдиради, хотин-қизлар ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳар томонлама муҳофаза қилиш давлатимизнинг устувор вазифаси эканлигини англатади.

Мустақилликнинг дастлабки йилларида Ўзбекистонда хотин-қизлар масаласини тарихчи олималардан Р.Х.Аминова, Д.А.Алимова миллий ғоя асосида бугунги кун нуқтаи назаридан тадқиқ этди [7].

Жумладан, Р.Х.Аминова “Қайта қуриш шароитида Ўзбекистонда социал ривожланишнинг долзарб муаммолари” номли рисоласида аёлларнинг олий умумтаълим даражаси уларнинг касбий машғуллигига мос келмаётганлиги, уларнинг кам малакали ёки малакасиз меҳнат билан машғуллиги эркакларга нисбатан ортиқ эканлигини таъкидлаб, шундай деб ёзади: “Жумхурият саноати, қурилиши, қишлоқ хўжалигида қўл меҳнати билан машғул аёллар улуши мамлакатга нисбатан юқори. Республика саноатида қўл меҳнати

салмоғи 35,3фоиз ни ташкил этса, аёллар орасида эса 42,5фоиз дан иборат бўлди. Ҳали аёлларнинг оғир жисмоний меҳнати тугатилмаган” [8, Б.10-11.]. Олима бу муаммоларнинг икки гуруҳини кўрсатиб ўтади, яъни биринчиси, аёллар меҳнати одатда кўп бўлган ишлаб чиқаришда техник жиҳозлаш даражасининг етарли эмаслиги, иккинчиси эса, аёлларни касбга тайёрлаш қоникарли даражада эмаслигидан иборат. Тарихчи олима «Қайта қуриш» сиёсати турғунлик йилларида тўпланиб қолган хотин-қизларнинг ижтимоий, иқтисодий, маиший ҳаётидаги муаммоларини ошқора айтиш имконини берганлиги, лекин шунга қарамай, 70 йил мобайнида оилада сақланиб қолган эскича муносабатлар аёлларнинг ҳақиқатни айтишларига имкон бермай, уларни чорасизликка, айниқса ички исённи ифода этишнинг энг оғир йўли бўлган – ўзини-ўзи ёқишига олиб келганлигини афсус билан ёзади [9, Б.12].

Д.Алимованинг илмий монографиясида хотин-қизлар муаммоси кенг қамровли ҳужжатли манбалар ва архив материалларини таҳлил қилиш асосида танқидий равишда ўрганилган [10, -133с]. Ўрта Осиё ижтимоий-сиёсий ва маданий ҳаётида хотин-қизларнинг тутган ўрни тарихшунослик нуқтаи назаридан ёритиб берилди. Шунингдек, олима хотин-қизлар масаласида – фақат “Ҳужум” ҳаракати янгича асосда баҳоланса-да, унинг тарихи ва “аёллар кооперацияси” масаласи, хотин-қизларнинг аҳволига қишлоқ хўжалигини жамоалаштириш сиёсатининг таъсири, 1925-29 йиллардаги ер-сув ислохотининг хотин-қизлар эмансипациясидаги роли, ушбу йўналишдаги жамоат ташкилотларининг фаолияти, ижтимоий ишлаб чиқаришга хотин-қизларни жалб қилиш, янги типдаги хотин-қизларнинг шаклланиши билан маданий ривожланишнинг ўзаро алоқадорлиги каби масалалар миллий истиқлол мафкураси асосида ўрганилиши долзарблигича қолганлигини таъкидлайди [11, С.90]. Олиманинг бир қатор илмий мақолаларида оила ва жамиятда аёл мавқеи билан боғлиқ анъанавий, ижтимоий қарашлар ҳамда уларнинг тарихий илдизлари илк бор илмий асосда ёритиб берилди [12, 119б.].

90-йилларнинг иккинчи ярми ва 2000-йилларда янги тарихий тафаккур руҳида, янгича ёндошув ва методология асосида тарих фани ва ижтимоий фанларнинг яъни, иқтисод, фалсафа ва ҳуқуқ сингари деярли ҳамма соҳаларида аёллар аҳволини ўрганишга эътибор қаратилиб, хотин-қизлар масаласига оид бир қатор номзодлик ва докторлик диссертациялари ҳам ҳимоя қилинган [13]. Ушбу диссертацияларда тадқиқ этилаётган даврдаги совет ҳокимиятининг хотин-қизларга муносабатининг мустамлакачилик моҳияти миллий ғоя асосида, илмий тарзда, ҳолис ёритиб берилган. Лекин, бу тадқиқотларда муаммонинг айрим жиҳатлари ўз ифодасини топган.

Я.А.Абдуллаеванинг “Қорақалпоғистон хотин-қизлари: Кеча ва бугун. XIX асрнинг охири ва XX аср” номли махсус монографияси ва мақолаларига алоҳида тўхтаб ўтиш жоиз, чунки, уларда архив ҳужжатларига асосланган илмий хулоса ва кенг маълумотлар берилган. Я.А.Абдуллаева ўз монографиясида совет ҳокимияти ва коммунистик партиянинг хотин-қизлар ўртасида олиб борган сиёсатининг қарама-қарши характерга эга бўлганлигини, ижобий ва салбий аҳамият касб этганлигини, улар орасида иш олиб боришнинг махсус иш услублари, шакллари, механизмлари мажмуи яратилганлигини биринчи бўлиб аниқ мисоллар асосида кўрсатиб берган. Советлар ва коммунистик партия томонидан олиб борилган ишларнинг таснифини яратган [14].

2004 йилда Душанбе шаҳрида тадқиқотчи, тарих фанлари номзоди Г.Муҳаббатова “Тожикистон Республикасидаги маданий ўзгаришларга хотин-қизларнинг ҳиссаси:1924-1941 йиллар” мавзусида илмий-тадқиқот иши олиб борган. Диссертацияда мавзунинг долзарблиги аҳолининг 52 фоизини аёллар ташкил этиши, ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий ислохотларни амалга ошириш, суверен Тожикистонда тинчликни барқарорлаштириш кўп жиҳатдан уларнинг роли ўсишига боғлиқ эканлиги билан белгиланган. Шунингдек, аёлларнинг 20-йилларнинг бошларида халқ таълими ташкил этилиши ва ривожланишидаги роли, катта ёшли аҳоли ўртасида саводсизликни тугатишдаги иштироки, мактаб таълимида аёллар фаолияти, уларнинг маданий-маърифий муассаса ишларига ҳамда профессионал касбий фаолиятга жалб этилиши ҳақида тарихий архив ҳужжатлари асосида илмий хулосалар берилган [15].

Яна бир тадқиқотчи, тарих фанлари доктори М.Зикриева “Тожикистонда хотин-қизлари масаласининг тарихшунослиги” мавзусида илмий изланиш олиб борган. Диссертацияда Тожикистон мустақиллигини мустақкамлаш билан боғлиқ муаммоларнинг ҳал этилиши аҳолисининг 52 фоизини ташкил этган аёлларнинг ижтимоий мавқеини юксалтиришни амалда таъминлаш билан боғлиқ эканлиги таҳлил этилган [16, 350 с.].

Татьяна Щурко “Совет Қирғизистонида совет даврининг дастлабки йилларидаги (1918-1930 йй.) Хужум: хотин-қизлар озодлиги “синов-тажриба” сифатида” номли илмий мақоласида совет ҳокимиятининг ўрнатилиши нафақат сиёсий тизимнинг ўзгаришига, балки ижтимоий тартиб ва аёлларнинг ҳаётига ҳам таъсир этганини, уларни уй-рўзғор юмушларидан ажратган ҳолда, бола тарбиясига янгича ёндшув асосида “оналик мажбуриятининг бир қисмидан озод қилиш”, бўш вақтни эса таълим ва меҳнат учун сафарбар этиш каби муносабатлар шаклланишига олиб келганлиги таҳлил этилади. Шунга кўра, совет ҳокимияти шаклланишининг дастлабки даври таълим тизимида, оналик ва болаликни муҳофаза қилишда, болалар муассасалари ташкил этилиши билан боғлиқ жиддий ўзгаришлар билан ажралиб турди. Советлар томонидан “аёлларни озод қилиш” лойиҳаси негизида улардан ишчилар сафини тўлдириш ва ишчи сифатида жамиятдаги мавқеини қайта кўриб чиқиш ҳам режалаштирганини, шунингдек, оиладаги “анъаналарни” ўзгартириш орқали, дефамилизация амалиёти болаларнинг таълим ва соғлиқни сақлаш муассасаларини яратиш, таълим муассасаларида ижтимоий хизматларни жорий этиш орқали ривожланиб борганлигини таъкидлайди. Хотин-қизларни “озод қилиш”га йўналтирилган совет модели асосида амалга оширилган чора-тадбирлар аёлларнинг ижтимоий мавқеига жиддий таъсир кўрсатди. Улар таълим олиш, меҳнат қилиш, мулкка эгаллик қилиш ҳуқуқига эга бўлишди. Шунингдек, оналар ва болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тизимларининг асослари яратилди. Бироқ, бу каби тадбирлар советлар манфаатида хизмат қилгани ҳолда, миллий ўзига хослик, оилавий қадриятларни инкор қилиш билан боғлиқ ҳолда олиб борилди, тенг ҳуқуқларнинг кафолатлари жамиятдаги аёлларга нисбатан камситиш билан бирлаштирилди. Собиқ иттифоқ парчаланганидан сўнг, совет давлатининг “шарқ аёлини озод қилиш сиёсати”нинг “мажбурий” ва “мажбурловчи” хусусиятига жавобан неоконсерватив тенденцияларнинг кучайиши кузатилди, дея таъкидлайди муаллиф [17].

Хотин-қизларга муносабат масаласида Қозоғистонда тадқиқотчилардан Д.Қосимова, А.Абдуллабекова қабилар ҳам илмий изланиш олиб боришган [18] бўлиб, совет ҳокимиятининг аёлларни “озод қилиш” сиёсати уларни патриархал муносабатлардан халос этиш ниқоби остида ислом дини ва шариат қонун-қоидаларига қарши кураш билан бирга олиб борилганлигини таъкидлашади. Советлар аёлларга рамзий сиёсий капитал сифатида қараб, улардан иқтисодий ресурс, ёш авлодни коммунистик мафкура манфаатлари асосида тарбияловчи ўз сиёсатининг хайрихоҳлари сифатида фойдаланишга ҳаракат қилишганини, шунингдек, ташки дунёда Ўрта Осиёлик аёллар шарқ аёлларини “озод қилиш” миссиясида эришилган “ютуқлар”да рамзий тимсол бўлишганини қайд этишган [19].

“Хужум” кампанияси, ҳеч шубҳасиз, Ўрта Осиё тарихида муҳим аҳамиятга эга бўлди. Ҳақиқатдан ҳам, **XX асрнинг 20–30-йиллари Ўрта Осиё минтақаси аёллари тақдирини туб бурилиш ясади.** Ўрта Осиё халқларининг дини, тарихи, маданияти, урф-одатини ўзгартиришга қаратилган сиёсат оқибатида аёлларнинг турмуш тарзи, ижтимоий фаоллиги, жамиятдаги ўрни, ижтимоий хулқ-атвори тубдан ўзгарди. **Паранжига қарши “Хужум” ҳаракати бир томондан, аёлларнинг ижтимоий фаоллиги ошишига, турмуш тарзи яхшиланишига, тараққиётга хизмат қилди.** Иккинчи томондан, уларнинг арзон ишчи кучи сифатида оғир меҳнатда эксплуатация қилинишига имконият яратди. Паранжи ташлаш натижасида мамлакат миллионлаб аёллардан иборат арзон ишчи кучига эга бўлди. Жамиятда кўплаб ижтимоий зиддиятларни келтириб чиқарди, оилаларнинг бузилиши, кўплаб аёлларнинг бегуноҳ қурбон бўлишига сабаб бўлди. “Хужум” ҳаракати туфайли Ўрта Осиёда зиёли аёллар қатлами кўпайди. Аммо динни қораламасдан, “Хужум” ҳаракатини ўтказмасдан ҳам аёлларни таълимга жалб этиш мумкин эди.

4. Хулосалар:

Замонавий жамиятда аёлларнинг ўз-ўзини идентификация қилиш жараёни ўзгариб, уларнинг ижтимоий мавқеи, маданият ва таълим даражаси тобора ўсиб бормоқда. Бу жараён кўпгина тадқиқотчиларнинг диққат-эътиборини ўзига жалб этгани ҳолда, хотин-қизлар муаммолари билан шуғулланиш тасодифий ҳол эмаслигида намоён бўлмоқда. Айниқса, хотин-қизлар масаласининг жаҳон миқёсида умумижтимоий ҳодиса сифатида эътироф этилиши ҳамда аёллар муаммосининг изчиллик билан бартараф этиб боришга ҳаракат қилиниши, уларнинг ижтимоий ҳаётдаги кенг иштироки хотин-қизларнинг жамиятдаги мавқеини ошириб, уларга турли хилдаги кенг фаолият майдонини яратиб бермоқда. Натижада улар иқтисодий мустақилликка эга бўлгани ҳолда, ўз истеъдод ва қобилиятларини тўла намоён этиш имкониятига эга бўлдилар. Бу жараён деярли барча мамлакатларнинг аёллар масаласи бўйича олиб бораётган сиёсатини, уларга нисбатан муносабатини ўзгартиришига олиб келди. Миллат ва жамият келажаги аёл фаолиятининг иштироки билан тўлиқ эканлигининг эътироф этилиши, ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида илм-фан, техника, ишлаб чиқаришда, бошқарувда уларнинг фаол иштирок этишига эришилган тақдирдагина жамият ўз ривожига мукамал йўналишга эга бўлиши мумкин эканлигини жаҳон аҳли тўла англаб етди. Шунинг учун ҳам, бугунги глобаллашув ва цивилизациялар тўқнашуви даврида, ҳал қилиниши муҳим саналган, шунингдек, келгусида аёлларнинг иштирокисиз тараққиётга эришиш мумкин бўлмаган замонавий жамиятда хотин-қизларнинг ўрни ва ролини янада ривожлантириш муаммолари илгари сурилмоқда. Эндиликда, инсоният тараққиётини ўрганиш билан шуғулланувчи кўпгина мутахассислар томонидан кишилиқ жамиятининг барча соҳаларида аёлларнинг ролини ўрганмасдан туриб, инсоният томонидан босиб ўтилган тарихий йўлни ва тараққиётни тўлиқ англаб бўлмайди, - деб ҳисобланмоқда. Хусусан, хотин-қизлар тарихи бўйича машҳур тадқиқотчи Гизелла Бокнинг куйидаги фикрига эътибор қаратинг: “Ўтмишда хотин-қизларнинг тажрибаси, фаолияти, ҳаёт соҳаси тарихий қимматга эга эмасдек туюлгани учун ҳам эътибордан четда қолган. Ваҳоланки, хотин-қизлар тарихи “эркаклар тарихи каби умумий ҳисобланиши керак [20,Б.367], ... чунки у нафақат инсониятнинг ярмига, балки ҳаммасига тегишлидир”[21,Б.371]. Хотин-қизлар тарихининг яна бир таниқли тадқиқотчиси Джоан Келлининг фикрича, “гап тарихга хотин-қизларни қайтариш тўғрисида эмас, балки аввало хотин-қизларга тарихни қайтариш ҳақида бормоқда. Бундай эътибор тарихдаги хотин-қизларгагина эмас, балки хотин-қизлар тарихига боғлиқ бўлса-да, айти пайтда алоҳида турдаги тарих, яъни бутун дунё аёлларининг аёл сифатидаги тарихидир”.

Иқтибослар/ Сноски/References:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис Сенатининг йигирманчи ялпи мажлисидаги нутқи // 22.06.2019. (Speech of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev at the twentieth plenary session of the Senate of the Oliy Majlis // 22.06.2019).
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис Сенатининг йигирманчи ялпи мажлисидаги нутқи. 22.06.2019. (Speech of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev at the twentieth plenary session of the Senate of the Oliy Majlis. 22.06.2019).
3. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг 8 март - Халқаро хотин-қизлар куни муносабати билан байрам табриги // 2018 йил 7 март (Congratulations of the President of the Republic of Uzbekistan Sh. Mirziyoyev on the occasion of March 8 - International Women's Day // March 7, 2018)
4. «Женщины в бизнесе и управлении». Доклад Международной организации труда. 2017. <http://www.mk.ru/social/2017/01/13/doklad-mezhdunarodnoy-organizacii-truda-dolya-zhenshinrukovoditeley-vmire- vsego-5.html>.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 2 февралдаги “Хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш ва оила институтини мустаҳкамлаш соҳасидаги фаолиятини тубдан

- такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Президент Фармони// lex.uz (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan dated February 2, 2018 "On measures to radically improve the activities in the field of support of women and strengthening the institution of the family" // lex.uz)
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7-февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги 4947- сон Фармон, 223,238- бандлар//lex.uz (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan No. 4947 of February 7, 2017 "On the Strategy of further development of the Republic of Uzbekistan", paragraphs 223,238 // lex.uz)
 7. Алимова Д.А. Женский вопрос в Средней Азии: История изучения и современные проблемы.-Т.: Фан, 1991. -133с; Алимова Д.А. «Хужумга зарурат бормиди?»//Ўзбекистон адабиёти ва санъати – 1992, 11 сентябрь; Алимова Д.А. Ўзбекистон ижтимоий фанларида хотин-қизлар муаммоларининг ўрганилиши ва муаммолари // Ўзбекистонда оила, давлат ва жамият қурилишида аёлларнинг роли ва гендер муаммолари. –Т.: Фан. 1999. Б.16-20. (Alimova D.A. Women's question in Central Asia: History of study and modern problems. –Т.: Fan, 1991. -133p; Alimova D.A. "Was there a need for an attack?" // Literature and Art of Uzbekistan - September 11, 1992; Alimova D.A. The study and problems of women in the social sciences of Uzbekistan // The role of women and gender issues in the construction of the family, state and society in Uzbekistan. –Т.: Science. 1999. –P.16-20)
 8. Аминова Р.Х. Қайта қуриш шароитида Ўзбекистонда социал ривожланишнинг долзарб муаммолари. -Т.: Фан. 1991.Б.10-11. (Aminova R.X. Current issues of social development in Uzbekistan in the context of reconstruction. –Т.: Fan. 1991. –P.10-11.)
 9. Аминова Р.Х. Қайта қуриш шароитида Ўзбекистонда социал ривожланишнинг долзарб муаммолари. -Т.: Фан. 1991. –Б.12. Aminova R.X. Current issues of social development in Uzbekistan in the context of reconstruction. –Т.: Fan. 1991. –P.12.
 10. Алимова Д.А. Женский вопрос в Средней Азии: История изучения и современные проблемы.-Т.: Фан, 1991. -133с. (Alimova D.A. Women's question in Central Asia: History of study and modern problems. –Т.: Fan, 1991. -133p)
 11. Алимова Д.А. Женский вопрос в Средней Азии... -Т.: Фан, 1991. –С. 90. (Alimova D.A. Women's question in Central Asia: History of study and modern problems. –Т.: Fan, 1991. – P.90)
 12. Алимова Д.А. Мы не должны быть обществом, пропитанным идеей превосходства мужчин // Ташкентская правда.1997, 26 март; Ўзбекистонда оила, давлат ва жамият қурилишида аёлларнинг роли ва гендер муаммолари. –Т.: Фан, 1999.-77б; Ўзбекистон хотин-қизлари: кеча ва бугун.-Т.: 2005.-119б. (Alimova D.A. We should not be a society saturated with the idea of male superiority // Tashkentskaya Pravda. 1997, 26 March; The role of women and gender issues in the construction of the family, state and society in Uzbekistan. –Т.: Science, 1999.-77b; Women of Uzbekistan: yesterday and today.-Т.: 2005.-119p.)
 13. Эргашходжаева Г.Э. Французская историография о проблемах эмансипации женщин Средней Азии в 20-годы (Литература 50-80-х годов).Автореф. дисс...к.и.н –Т.: 1996. - 22; Қ.В.Нишонбоева. Ўзбекистонда хотин-қизлар масаласини ҳал этишнинг маданий жиҳатлари.Т.ф.н дисс. Автореф. –Т.: 1998. -28с; Холматова М. Оилавий муносабатлар маданиятини такомиллаштириш ва соғлом авлодни тарбиялаш муаммолари. Фалсафа.фан.докт...дисс. автореф. –Т.: 1998. -53б; Насруллаева Х. Ўзбекистонда хотин-қизлар ижтимоийлашуви жараёнининг фалсафий таҳлили. Ф.ф.н. дисс. Автореферати. –Т.: 2000. -20с; Маткаримова Г.А. Гендерные и репродуктивные права женщин в международном и национальном праве. Автореф. дисс. д-ра юрид.наук. –Т.: 2002.-41с.; Сафоева С.Х. Аёллар масаласи: умумижтимоий ва миллий жиҳатлари. Фалсафа.фан.номз...дисс. автореф. –Т.: 2002. -20б; Ражабова Д.Н. Проблемы молодёжи и женщин в воззрениях джадидов Туркестана (конец XIX-начало XX вв.).Автореф.дисс...к.и.н -Т.:2003. -27с;Муравьёва Н.М. Социально-философский

- анализ повышения социального статуса женщин. Автореф. дисс...к.ф.н. –Т.: 2003.-26с.; Жўраева Н.Д. Ўзбекистоннинг ижтимоий-иқтисодий ва маданий ҳаётида хотин-қизларнинг ўрни (XX асрнинг 20-30 йиллари). Т.ф.н дисс. Автореф. –Т.: 2004. -33с.; Ходжаева С.А. Правовая культура и проблемы развития социально-правовой активности женщин Республики Узбекистан. Авт. дисс. ... канд. юрид. н. –Т., 2004; Эгамбердиева Т.А. Ўзбекистон Республикаси маънавий ҳаётида аёллар фаоллигини оширишнинг ижтимоий-педагогик асослари. Педаг. ф.докт. авт. –Т.: 2005; Абдуллаева Я.А. Женский вопрос в Каракалпакстане в конце XIX-XX. Авт. дисс.... докт. ист. н. –Т., 2005; Ганиева Г.Ж. Женский вопрос в Узбекистане: новые подходы, проблемы и решения. Авт. дисс... канд. истор. н. –Т., 2006; Каримова М.А. Ўзбекистонда хотин-қизларни ижтимоий муҳофазалашда исломий кадрятларнинг ўрни. Ф.ф.н дисс. Автореф. –Т.: 2008. -26с; Насретдинова Д.М. “Туркистоннинг маданий ҳаётида татар-бошқирд аёлларининг туган урни (XIX аср охири - XX асрнинг биринчи чораги). Т.ф.н дисс. Автореф. –Т.: 2011. -29с. (Ergashxodjaeva G.E. French historiography on the problems of emancipation of women in Central Asia in the 20s (Literature 50-80-x years) .Author. diss... k.i.n –Т .: 1996. -22; Q.V.Nishonboeva. Cultural aspects of addressing women's issues in Uzbekistan.T.f.n diss. author. –Т .: 1998. -28s; Xolmatova M. Problems of improving the culture of family relations and raising a healthy generation. Falsafa.fan.dokt... diss. author. –Т .: 1998. -53b; Nasrullaeva X. Philosophical analysis of the process of socialization of women in Uzbekistan. F.f.n. diss. Abstracts. –Т .: 2000. -20s; Matkarimova G.A. Gender and reproductive rights of women in international and national law. Author's abstract. diss. Doctor of Law –Т .: 2002.-41p.; Safoeva S.X. The issue of women: social and national aspects. Falsafa.fan.nomz... diss. author. –Т .: 2002. -20p; Rajabova Problems of youth and women in the views of the Jadids of Turkestan (late 19th-early 20th centuries) Abstract of the thesiski.n-Т.: 2003. -27s; Muravyova N.M. Socio-philosophical analysis of increasing the social status of women. Author's abstract. Diss ... Ph.D. –Т .: 2003.-26p; Jo'raeva N.D. The role of women in the socio-economic and cultural life of Uzbekistan (20-30 years of the XX century). T.f.n diss. Autoref. –Т .: 2004. -33p; Khodjaeva S.A. Legal culture and problems of development of social and legal activity of women in the Republic of Uzbekistan. Avt. diss. ... cand. jurid. n. –Т., 2004; Egamberdieva T.A. Socio-pedagogical bases of increasing women's activity in the spiritual life of the Republic of Uzbekistan. Pedag. Ph.D.....avt. –Т.: 2005; Abdullaeva Ya.A. Women's issue in Karakalpakstan at the end of XIX-XX. Auth. diss....doct. ist. n. –Т., 2005; Ganieva G.Zh. Women's issue in Uzbekistan: new approaches, problems and solutions. Auth. diss ... cand. history. n. –Т., 2006; Karimova M.A. The role of Islamic values in the social protection of women in Uzbekistan. F.f.n diss. Autoref. –Т.: 2008. -26p; Nasretdinova D.M. The role of Tatar-Bashkir women in the cultural life of Turkestan (end of the XIX century - the first quarter of the XX century). T.f.n diss. Autoref. –Т .: 2011. -29p.
14. Абдуллаева Я.А. Қорақалпоғистон хотин-қизлари: Кеча ва бугун. XIX асрнинг охири ва XX аср. –Т.: Ижод дунёси. 2004. –224б; Ўша муаллиф. Қорақалпоғистонда совет ҳокимиятининг мажбурий колхозлаштириш сиёсати ва қишлоқ аёлларининг қатағон қилиниши //Ўзбекистон тарихи. 2002. №2. –Б. 40-45; Ўша муаллиф. Мустабид совет тузуми инқирозининг айрим сабаблари ва унинг хотин-қизлар аҳволига таъсири (Қорақалпоғистон мисолида) // Демократлаштириш ва инсон ҳуқуқлари. 2004. №1. –Б. 42-45; Ўша муаллиф. Топталган ҳуқуқ ёки мустабид тузум қатағонлари // Ҳаёт ва қонун. 2004. №2. Б. 58-59; Ўша муаллиф. Ўтиқодга хуруж // Тафаккур. 2004. №2. –Б. 90-92. (Abdullaeva Ya.A. Women of Karakalpakstan: Yesterday and Today. The end of the XIX century and the XX century. –Т.: The world of creativity. 2004. –224p; That author. The policy of compulsory kolkhozization of the Soviet government in Karakalpakstan and the repression of rural women // History of Uzbekistan. 2002. №2. –P. 40-45; That author. Some causes of the crisis of the dictatorial Soviet regime and its impact on the situation of women (on the example of Karakalpakstan) // Democratization and human rights. 2004. №1. –P. 42-

- 45; That author. Repressed oppressed law or tyrannical regime // Life and law. 2004. №2. –P. 58-59; That author. Attack on faith // Tafakkur. 2004. №2. –P. 90-92.)
15. Мухаббатова Г. Вклад женщин в проведение культурных преобразований в Республике Таджикистан:1924-1941 гг. : диссертация ... доктора исторических наук : 07.00.09. –Душанбе, 2004. 144-с. (Mukhabbatova G. Women's contribution to cultural transformations in the Republic of Tajikistan: 1924-1941. : dissertation ... Doctor of Historical Sciences: 07.00.09. -Dushanbe, 2004. 144-p.)
 16. Зикриева М. Историография проблемы женщин Таджикистана: диссертация ... доктора исторических наук : 07.00.09. – Душанбе, 2002.- 350 с. (Zikrieva M. Historiography of the problem of women of Tajikistan: dissertation ... Doctors of historical sciences: 07.00.09. - Dushanbe, 2002. - 350 p.)
 17. Татьяна Щурко «Худжум»: женская эмансипация в период ранних советских «экспериментов» в Советской Киргизии (1918-1930 гг.) 25.04.2015 г.<http://www.art-initiatives.org/ru/tags/tatyana-shchurko> (Tatyana Shchurko "Khujum": female emancipation during the early Soviet "experiments" in Soviet Kyrgyzstan (1918-1930) 04/25/2015 <http://www.art-initiatives.org/ru/tags/tatyana-shchurko>)
 18. Касымова Д.Б., Абдуллабекова А.М. Женщины. Историография. Советская власть. Традиции. Эмансипация.(Особенности решения «Женского вопроса» в традиционных обществах средней Азии и Казахстана в западной историографии). Вестник КазНПУ. - Алматы , 2015. (Kasymova D.B., Abdullabekova A.M. Women. Historiography. Soviet authority. Traditions. Emancipation. (Features of the solution of the "Women's question" in traditional societies of Central Asia and Kazakhstan in Western historiography). KazNPU Bulletin. - Almaty, 2015.)
 19. Касымова Д.Б., Абдуллабекова А.М. Женщины. Историография. Советская власть. Традиции. Эмансипация.(Особенности решения «Женского вопроса» в традиционных обществах средней Азии и Казахстана в западной историографии). Вестник КазНПУ. - Алматы, 2015. (Kasymova D.B., Abdullabekova A.M. Women. Historiography. Soviet authority. Traditions. Emancipation. (Features of the solution of the "Women's question" in traditional societies of Central Asia and Kazakhstan in Western historiography).
 20. Қаранг: Г.Бок. История, история женщин, история полов//Гендер таджикоти асослари курси хрестоматияси. –Тошкент: Ўзбекистон, 2003. –Б. 367 (G.Bok. History, history of women, history of sexes // Chrestomathy of the course of the basics of gender research. –Tashkent: Uzbekistan, 2003. –P. 367)
 21. Гендер таджикоти асослари курси хрестоматияси. –Тошкент: Ўзбекистон, 2003. –Б.371 (Chrestomathy of the course of the basics of gender research. –Tashkent: Uzbekistan, 2003. – P.371)

ЎТМИШГА НАЗАР

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ

LOOK TO THE PAST

№9 (2020)

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000